

EDICE PEVNOST

JOSEF PECINOVSKÝ

PLÁSTEV JEDU

KULTOVNÍ SCI-FI ANTIUTOPIE

Josef Pecinovský

PLÁŠTEV JEDU

Josef Pecinovský

PLÁSTEV JEDU

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Josef Pecinovský, 1990, 2014
Cover © Jan Štěpánek & Lukáš Tuma, 2014
Czech Edition © Nakladatelství Epoque, 2014

ISBN 978-80-7425-999-9 (PDF)

1. část – Její Veličenstvo

1.

V přesně určeném čase se trubec kategorie D 12 s pomocným koeficientem X 4, s kvalifikací na jednoduché činnosti nevýrobního charakteru, identifikační znak 536 367 RD 72 Mayo, probudil z řízeného spánku. Procitnutí, jak bylo v poslední době obvyklé, doprovázel pocit nelibosti. Mayo cítil pachut' v ústech, trnutí v končetinách a bolesti v zádech, což byl důsledek mnohahodinového pobytu ve skrčené poloze a následného uspěchaného a nešetrného převedení do činné fáze. Otevřel oči. Dovnitř už vnikalo světlo pootevřenou boční stěnou, takže mohl spatřit matně šedý kovový plášť vnitřní výztuže buňky, vytvářený přesně podle jeho tělesných parametrů tak, aby tělo ve spánku zaujímal co nejmenší prostor. Plášť, který byl doposud vyhříván na teplotu těla, a chránil tak organismus před přehřátím, se nyní proměnil v masážní zářič. Mayo se mohl ještě chvíli oddávat pocitu lehkosti, který doprovázel něžné obtékání masážního plynu kolem jeho nahého těla. Plyn roztahoval póry a regeneroval ochablé svalstvo, nepříjemné pocity však za tak krátkou dobu zahnat nemohl.

Otevřel se teleskopický vchod a Mayo se jako na povel vysoukal ze stísněného prostoru buňky. Stanul v přechodové komůrce, rozpažil a vyčkal, až se mu tělo pokryje vrstvou oděvu. Z vedlejší komůrky slyšel šramot. Neviděl

tam, ale vytušil v ní trubce, který právě končí nedlouhou fází bdění, rozdělovanou na delší dobu pracovní a kratší relaxační, a chystá se právě obsadit buňku, kterou Mayo uvolnil.

Červený signál. Mayo musel vyčkat, až se v zástupu najde volná kabinka. Byl trpělivý, tomu ho naučila víra. Složitý systém právě vyhodnocoval obsazenost kabinek v přilehlých trasách a ta volná, která měla nejvýhodnější polohu, dostala informaci, že má přijmout cestujícího.

Oranžový signál. Volná kabinka byla nalezena a Mayo se připravil k přestupu. Nenapadlo ho, že by proti zažitému, otupujícímu běhu života mohl nějak protestovat. Věděl, že se pro něho volná kabinka vždy našla, právě tak jako noční buňka i pracoviště.

Zelený signál. Dveře se odsunuly, jeden krok, druhý. Cvaknutí zavírajících se dveří. Mayo byl uvězněn v prostoru o šíři šedesáti centimetrů, hloubce pětapadesáti centimetrů a výšce sto osmdesáti centimetrů. Běžný, normalizovaný typ kabinky. Prudké trhnutí přinutilo Maya, aby se zachytil držadla ukotveného ve stropě.

Zdánlivě neohrabaný dopravní prostředek se zařadil do nekonečného proudu kabinek, pohybujících se rychlostí devíti kilometrů za hodinu a zaujímajících na širokých chodnících o polovinu menší plochu než nechráněný chodec. Takovýto provoz byl mnohem plynulejší a rychlejší, nemluvě o tom, že pro obyvatele plástve bylo téměř nemožné orientovat se v nekonečném množství komunikací křižujících se ve svislém i vodorovném směru, právě tak jako v nesmírném počtu na první pohled zcela totožných podlaží. Z jednoho místa na druhé

tak vedlo dvanáct i více stejně dlouhých cest a jedinec měl možnost volit trasu náhodně, což mohlo vést k zahlcení komunikací a následně k dopravnímu kolapsu. Kabinky byly řízeny centrálně a za normálních podmínek nemohlo k zácpě dojít. Pokud účastník provozu cestoval na vzdálenost větší než čtyři kilometry, spojovaly se kabinky ve větší komplexy, ty se přesunovaly z chodníku do ulic a společně se rychlostí převyšující padesát kilometrů v hodině pohybovaly k cíli. V případě, že cesta měla trvat déle než půl hodiny, odsouvaly se stěny kabinek a cestující mezi sebou mohli vzájemně komunikovat. Mayo tyto cesty „autobusem“ příliš rád neměl. Před lidmi se necítil dobře a raději vyhledával samotu, a co víc, každá taková cesta vždy znamenala změnu pracovního zařazení, přesun do jiného rajónu a nutnost zvykat si na nové prostředí.

Cesta na pracoviště mu v současné době netrvala déle než dvacet minut. Nevěděl, jak daleko a v kterém podlaží pracuje, nebylo to důležité. Kabinka řízená jeho osobním karnetem ho vždy dopravila na správné místo. Právě tak nevěděl, kde bude spát, ale ani tím se nezatežoval. Byl si jist tím, že se pro něj vždy najde volná šestihránná buňka, do ní se nasouká jako skrčenec a tam si odbude svých šestapadesát hodin, pokud nebude nějakým výnosem tento čas znovu prodloužen. Pokud se Mayo pamautoval, absolvoval již několik stovek spánků. Zaslechl něco o tom, že po patnácti stech spáncích nastává konec. Jaký konec, to nevěděl, neuměl si to představit. Ale nijak blíž nad tímto problémem, zavlečeným do plásteve nezodpovědnými živly, nehloubal. Kabinka sebou několikrát cukla. Mayo cítil, že odbočila vpravo, pak ještě jednou a nato

se začalo projevovat slabé přetížení. Kabinka začala stoupat. Mayovi se to nelíbilo. Vždyť přece když včera opouštěl regenerační zónu, kde se opět setkal se svou určenou družkou, aby provedli povinný tělesný kontakt, kabinka stoupala. Proto nyní musí klesat! Nic nechápal. Stoupavý pohyb trval dlouho, možná tři minuty. Za tu dobu mohli minout dobře čtyřicet podlaží. Že by opět změnili jeho pracovní zařazení? O tom by ho přece měli informovat. Chtěl pohlédnout na displej karnetu, aby se přesvědčil, že nic nepřehlédl, ale pak se zděsil.

Neměl karnet!

Jak se to mohlo stát? Vždyť když usínal, svíral jako vždy ten obdélníček plastiku pevně v dlani. Teprve po chvíli objevil v kapsičce na hrudi, do níž karnet automaticky zasunul, díru...

Slyšel už od svých spolupracovníků, že osoby bez karnetu jsou odváženy kamsi na periferii, do sběrných buněk, kde jsou za pohyb bez karnetu postaveny před soud. Nejnížší trest, který pak vždy následoval, byla několikaměsíční izolace, což se Mayovi vůbec nezamlouvalo. Navíc by se mohlo docela dobře stát, že mezitím přijde o svou určenou družku, a než mu bude vytipována nová, může být i několik sezon veden jako sólo, což by v důsledku znamenalo, že mu bude relaxační doba zkrácena právě o ty dvě hodiny, které jsou určeny pro povinný tělesný kontakt. Pravda, současná určená družka se mu příliš nezamlouvala, pracovala jako přečerpávačka a měla ruce o rozloze středního vesla, ale při kontaktu se projevovala aktivně, byla docela přítulná a znamenitě dovedla stanovené doby využít.

A kabinka stále stoupala...

Mayo nevěděl, kde jsou sběrné buňky a jak daleko jsou vzdáleny. Opřel se o stěnu kabinky a pokusil se ještě jednou najít karnet. Zbytečně. Vertikální pohyb se pozvolna změnil v horizontální. Kabinka se na chvíli zastavila v uzlovém bodě a pak se dala do pohybu neobyčejně vysokou rychlostí. Mayo se otrásl hnusem. Autobus. Stěny spojených kabinek se odsunuly, zůstaly z nich jen holé kostry opatřené držadly, strop a podlahy. Mayo viděl před sebou monotónně šedá záda ostatních cestujících. Nikdo se nedíval druhému do tváře. Všichni stáli ve čtyřstupu jako zařezaní, tak těsně vedle sebe, že se při lehkém kymácení soupravy jeden druhého dotýkali. Ohlédnout se Mayo neodvážil. Smysl této hromadné přepravy mu nebyl jasný. Nechápal, proč by se měl stýkat s lidmi, které nezná a s kterými nemusí pracovat.

Pak mu bleskla hlavou myšlenka, že možná všichni ti kolem také přišli o karnet, ale vzápětí ji zahnal. Všiml si totiž, že jeho sousedovi po levé straně vyčnívá fialový karnet z kapsičky. Opatrně si toho člověka prohlédl. Byl už zjevně starý, do konce mu mohlo zbývat takových deset patnáct spánků... Oblečen byl do fialového oděvu a něco takového spatřil Mayo poprvé v životě. On sám byl oblečen šedě a šedou barvu měl i jeho karnet. Také všichni ti, se kterými pracoval, i jeho určená družka, byli oblečeni šedě. Občas zahlédl člověka v modrém, to byl organizátor. S jinou barvou se zatím nesetkal.

A tu si uvědomil, že má hlad. Má však člověk bez karnetu právo jíst? Možná však, že se jen přihodilo, že je dnes desátý. Slýchal sice o časech, kdy byli losováni dvacátí, on sám zažil, že byl třináctým a pak jedenáctým, v současné době byli losováni desátí a proslýchalo se, že

v příští sezoně budou vybírání devátí... Právě tak zaslechl, že by bylo užitečnější, aby byl místo pravidelných postů omezen počet bdění, ale naproti tomu se objevily názory, že ekonomičtější je snižovat přídělý než zkracovat dobu účinnosti pracovní síly. Mayo rozuměl jedinému: jsi desátý, máš hlad.

Ten člověk s fialovým karnetem měl neobyčejnou tvář, odlišující se od všech, které Mayo kdy viděl. Nebyla bílá. Pod snědým čelem, zbrázděným četnými vráskami, hleděly na Maya z hlubokých důlků dvě tmavé oči, a ten pohled měl neobyčejnou sílu, až se ho Mayo začal bát, chtěl se odvrátit, ale nešlo to, ten člověk jako by jej svou vůlí ovládal. Otevřel tenká ústa a promluvil zvláštním, neobyčejně pronikavým hlasem, který se ve stísněné prostotě podivně rozléhal. To nebyl šepot, který slyšel Mayo od své určené družky. To nebyly štěkavé povely organizátorů. Ten hlas byl velitelský. Mayo věděl, že takhle může hovořit jenom bůh.

„Jak se jmenuješ?“

Mayo se ani na okamžik nerozmýšlel. Postavil se, jak nejrovněji dokázal, přitiskl paže k tělu a odříkal naučnou formuli: „Trubec kategorie D 12 s pomocným koeficientem X 4, s kvalifikací na jednoduché činnosti nevýrobního charakteru, identifikační znak 533 367 RD 72 Mayo.“

„Kam cestuješ?“ zněla další otázka, položená o poznání vlídnějším tónem.

Mayo nevěděl, jak odpovědět. Smysl položené otázky nechápal a zároveň si uvědomoval svou povinnost odpovědět na každou otázku nadřízeného. V duchu si přebíral všechny naučené formule odpovědí, ale žádná se k dané

situaci nehodila. Nakonec v sobě sebral veškerou odvalu a zašeptal: „Jsem desátý.“

Vůbec nevěděl, zda je či není desátý, především proto, že neměl karnet, který by ho o tom informoval.

„Býváš často desátý?“

Kolik chuti měl Mayo v té chvíli postěžovat si na jednání organizátorů, na nesmyslné příkazy k otupující jednotvárné práci, na bezpočet fyzických trestů za přestupky, kterých se nedopustil. Přesto však odpověděl zdrženlivě naučenou formulí: „Desátý je povinen šetřit fyzickými silami, věnovat se práci a nerozptylovat se neúčelným hovorem a zbytečnými pohyby.“

Neznámý pokýval hlavou a neřekl už nic. Mayo ho pozoroval, jak se snaží navázat hovor s dalšími cestujícími, ale i oni se naň dívali nevraživě a vzájemná komunikace vážla. Přitom si povšiml, že mnozí u sebe karnety mají. Byl tedy on jediný, kdo cestoval bez karnetu?

Jeli dlouho. Čím víc se blížili k neznámému cíli, tím větší obavy měl Mayo z toho, co ho čeká. Přitom v něm povědomě vzrůstal odpor k tomu člověku ve fialovém. Nelíbil se mu, vždyť on jediný se snažil využít otevřeného prostoru autobusu k navázání hovoru – Mayo se dosud s něčím takovým nesetkal. Necestoval autobusem poprvé, ale nikdy nezaslechl ani slovo. Původní smysl cestování kabinkovým autobusem byl už dávno setřen časem a hlubokými společenskými změnami. Individualismus a touha po samotě ovládaly každého obyvatele výrobní sféry. Spát o samotě, volný čas trávit o samotě nebo nanejvýš s jedním člověkem; jen čas strávený ve společnosti určité družky v něm probouzel touhu po společnosti někoho jiného. Jen výdejci stravy, uklízeči, opraváři a poslové byli

předurčení k tomu, aby hovořili s kdekým, a šířili tak informace. Ten člověk ve fialovém rozhodně nepatřil k této vrstvě, ani mezi organizátory ho Mayo nemohl zařadit. Byl to někdo jiný. Nepatřil do tohoto světa.

Konečně souprava zpomalila. Mayovu pozornost náhle upoutal mřížkovaný fialový karnet nedbale vyčnívající z pootevřené kapsy na hrudi. Za několik okamžiků se do mezer mezi kabinkami opět zasunou štíty, cestující budou od sebe odděleni a každý bude pokračovat už samostatně za svým cílem. Cítil blízkost sběrných buněk a třásl se obavami z trestu, který ho očekával. Dostal šlepný nápad; nebylo pamětníka, že by se kdy v hlavě trubce zrodilo něco podobného. Odhodlal se k činu, který musel být předem odsouzen k nezdaru, a Mayo dobře věděl, že jeho další činnost je nesmyslná a že bude následovat trest mnohem přísnější. Možná i anulace...

Postavil se tak, aby se štít na levé straně nemohl hned zasunout. Ucítil tlak na levém chodidle, který vzápětí povolil, a uslyšel výstražný signál, upozorňující ho, aby uvolnil prostor mezi kabinkami. V okamžiku, kdy se štít začal zasouvat podruhé, udělal úrok vpravo, štít zaklapl a Mayo ještě zaslechl vzteklý výkřik neznámého.

Pak i tento hluk pohltila zvuková izolace.

Mayo drtil v dlani fialový karnet neznámého a sám nemohl uvěřit tomu, co udělal. Báł se, že se jeho kabinka znovu otevře a dovnitř vstoupí družstvo biřiců. Očekával ten nejkrutější trest, ale naděje, kterou skýtal malý obdélníček v jeho dlani, ho neopouštěla. Nic se však nedělo, jeho kabinka pokračovala v jízdě, prudký pocit strachu ustoupil, až se odvážil otevřít dlaň. Usmál se. Neznámý ať si teď jde, kam chce, on, Mayo, je zachráněn.

„Domů,“ zašeptal heslo, jehož význam nechápal, a stiskl karnet podle předpisu v pravém dolním rohu. Očekával, že kabinka se zastaví, vyhledá nejkratší program zpětné cesty a nejpozději za hodinu opět bude buď u své buňky, nebo na pracovišti. Na malé obdélníkové destičce se objevilo několik podivných znaků, které rozhodně nebyly piktogramy. Než si Mayo uvědomil, že jde o písmo, kterému se kdysi dávno učil a které již zapomněl, protože je ke své práci nepotřeboval, znaky pohasly a karnet promluvil: „Do vily nebo do chaty?“

Mayo se vyděsil, ještě nikdy neslyšel o tom, že by karnet hovořil. Karnet přece přání buď splní, nebo nesplní, to podle toho, kolik měl před sebou volného času a jaký měl index spotřeby. Po třetí relaxaci mohl Mayo cestovat v omezeném prostoru a mohl se nechat dopravit na místo, kde mohl sledovat program nebo poslouchat hudbu, ale kdykoliv vyslovil heslo „domů“, karnet jej bez dalšího dovezl...

„Do vily nebo do chaty, pane?“ opakoval karnet.

„J-j-já...“ koktal Mayo. „J-j-jako o-obvykle...“

„Do vily,“ usoudil karnet. Mayo si oddechl. Nevěděl, co je to vila, ale byl rád, že se karnet přestal vyptávat. Čekal, že se kabinka rozjede zpět, ale k jeho zděšení začala po chvíli stoupat prudce vzhůru.

„Říkal jsem domů!“ vykřikl zoufale, ale rychlost stoupání se nesnížila. Kabinka stoupala téměř patnáct minut, potom se její vzestupný pohyb zastavil. Následovalo několik dlouhých a nekonečných minut pohybu vodorovným směrem, nekonečnými smyčkami a zákruty, temnými tunely a pak i hlubokými šachtami, nahoru a dolů, vpřed i vzad, a pak bylo najednou úplné ticho.

Takové ticho, jaké Mayo doposud nikdy nezaslechl. Ne-slyšel bzučení turbínek, skřípění namáhaných spojů, hučení pneumatiky, svištění klimatizace. Už dávno přestal bušit do stěn a volat o pomoc.

Do zlověstného ticha se náhle rozsvítil zelený signál a pak se lehce odsunul štít. Mayo, odevzdaný osudu, vstoupil do sběrné buňky. Trest za krádež karnetu bude neobyčejně přísný.

Vystoupil a rozpažil ruce. Očekával, že z něho steče oděv a bude předveden před soudce. Zaslechl však jen zasunutí štítu. Stál a nechápavě se díval kolem sebe. To nebyla sběrná buňka. Nebyla to ani komůrka. Nikde neviděl žádnou stěnu, o kterou by se mohl opřít, a kabinka, kterou přicestoval, se propadla neznámo kam.

Byla to nepředstavitelně rozlehlá komora, uzavřená nahoře modrým stropem s nepravidelnými bílými skvrnami. Uprostřed bylo něco podivného, bílého a oslňujícího, co ho přinutilo zavřít oči. Zakryl si je dlaněmi a vzápětí padl na kolena.

Kdysi slyšel ty hrůzostrašné historky o největších zločincích, kteří byli rozptýleni do prostoru. Prostor byl chápán jako buňka se stěnami, na něž si nelze sáhnout. Neměl v sobě takovou představivost, aby si prostor dokázal představit dřív, než se s ním seznámil. A proto ho popadl děs a nesmírná touha vrátit se zpět do své stísněné komůrky a přečkat tam jako skrčenec třeba i dvacet sezon; byl ochoten rozloučit se navždy se svou určenou družkou, jen když se odsud dostane pryč.

Protože všechno to, co se rozprostíralo kolem něj, nemohlo být nic jiného než prostor.

2.

Mon Lester byl tak překvapen, že vůbec nestačil reagovat. Avšak ani potom, když už se štíty zasunuly, nebyl ochoten si připustit, že už je pozdě. To, že se jeho karnet octl v ruku toho vyzáblého, shrbeného mládence, ustrašeného stejně jako většina trubců této plástve, nemuselo vůbec nic znamenat. Uplyne deset nebo dvacet sekund, než karnet upozorní centrum, že došlo k paradoxu. Kabinka však jela pokojně dál původním směrem, štíty zůstaly zasunuty a autobus se pozvolna rozpadal na jednotlivé díly. Mon Lester však nebyl zdaleka ochoten věřit tomu, že ten drzý trubec s přihlouplým výrazem v tváři a minimální slovní zásobou by mohl mít otisk pravého palce zcela totožný s jeho.

Cítil, jak jím cloumá zlost, protože se mu ta nepříjemnost stala ve chvíli, kdy se jeho krátká inspekční cesta do výrobní sféry chýlila ke konci, a s hořkostí si uvědomoval tu neblahou skutečnost, že je hermeticky uzavřen v nepatrné kabině, která je pouhým zrníčkem v labyrintu nekonečných chodeb, a že je právě s největší pravděpodobností odvážen někam na pracoviště jako ten nejobyčejnější, elementární dělník, jako kterýkoli pitomý trubec, a to přesto, že už deset minut musejí mít v centrále hlášen paradox. Cítil, jak je jeho kabinka smýkána doleva, a vzápětí zaznamenal sestupný pohyb.

Přesně na opačnou stranu, ušklíbl se. Klesal nejméně pět minut, potom kabinka pokračovala horizontálním směrem, a přesto, že se v plástvi dokázal vždy dobře orientovat, zjistil, že bez karnetu je orientace v tom bludišti zcela nemožná.

Odměřil čas. Trvalo jednadvacet minut, než se kabinka zastavila. Zaznamenal oranžový signál, upozorňující cestujícího, aby se připravil k přestupu, který bylo nutno provést co nejrychleji, aby se kabinka mohla co nejdříve vrátit do provozu. Mon Lester byl dobře informován o problémech v dopravě, které nastávají mezi stodvacátým a stopěťadvacátým podlažím. Hustota zalidnění překračovala v posledních sezonách jedenadvacet milionů na kubický kilometr obytného prostoru, což nekorespondovalo s přílišným zředěním v jiných oblastech, kde naopak klesla pod patnáct milionů na kubický kilometr.

Štít se odsunul. Mon Lester, protože mu nic jiného nezbyvalo, vystoupil. Domníval se, že se dostane do kontaktu s některými z organizátorů, a tím rychle vyřeší omyl, ke kterému došlo, ale prostor, v němž se ocitl, byl zcela prázdný. Rozpoznal žluto-černě žíhané stěny sběrných buněk. Než stačil reagovat, proud ionizovaného plynu proměnil jeho oděv v řídkou kapalinu, která stekla k zemi a bystře zmizela v mřížce kanálku. S oděvem zmizelo to jediné, čím se odlišoval od běžných obyvatel plástve. Proklel předpisy, které nařizovaly pohyb v plástvích v těchto lehko snímatelných oblecích, které jsou inspektora krajně nedůstojné, a vůbec v tom okamžiku nedocenil, že jen skvělé vlastnosti kombinéz mu umožňují bez potíží se v plástvi pohybovat, že tento oděv

dovede pacifikovat nepříznivé účinky atmosféry přesyce-
né oxidem uhličitým a že jen díky němu může bez pro-
blémů cestovat prostorami, kde teplota běžně dosahuje
hodnot vyšších než šedesát stupňů. Co vlastně dokazuje,
že patří mezi vyvolené? Snědé zbarvení kůže? Podruž-
ný detail, který nasvědčuje pouze tomu, že se pohyboval
v prostorách prozářených ultrafialovými paprsky, a kdo
prokáže, že to muselo být v přírodním sektoru? Nemá
přece karnet, a to se v tuto chvíli zdá rozhodující. Tím
spíš, že se mu na tělo začíná lepit protivná chladná hmo-
ta, pokrývá je v několika nepropustných vrstvách, po-
zvolna tuhne a přijímá žluto-černé zbarvení...

Oděv obžalovaného.

Další komůrka ho nešetrně vsála, protože nestačil rea-
govat na zelený signál. Byl rozhořčen, byl uražen, ale byl
i bezmocný. Za několik minut byl u cíle. Vstoupil do ne-
velké prostory, prozářené ostrým svitem reflektorů, kte-
rý ho oslňoval, takže neviděl soudcům do tváře. Tušil,
že jednání bude rychlé; o způsobu práce těchto soudů
však neměl dosud jasnou představu. Měl snahu vysvětlit,
že jde o omyl, že je inspektorem kategorie A, který byl
na své inspekční cestě oloupen o karnet, ale...

Zaslechl jen jakýsi úsměšek:

„Jsi Mayo, trubec z dílny 244. Zapomněl jsi v noční
buňce karnet, což je přestupek, který se běžně trestá vý-
sádkem na dva cykly. Vzhledem ke vzpurnému chování
jsi odsouzen na izolaci po dobu dvou sezon a k odnětí
čestných práv na další dva cykly. Žádost o přidělení ur-
čené družky můžeš podat až po dalších třech sezonách
na základě důkladného rozboru tvého chování.

Další.“

V ten okamžik se obrátily oba reflektory na opačnou stranu, kudy měl vstoupit jiný obžalovaný. Mon Lester rozpoznal, že jeho soudcem byl proti všem předpisům robot.

O dvě hodiny později a o půl kilometru níž stál Mon Lester v modro-bíle žíhaném oděvu odsouzeného po kotníky ve slané vodě u svislé kamenné stěny. V ruce třímал pneumatickou sbíječku a za sebou cítil dech elektrického biče.

3.

Mayo stále ještě klečel na kolenou a neodvažoval se zvednout hlavu. Úder světla a prostoru byl tak mocný, že ho nic nemohlo přinutit, aby otevřel oči. Jeho mysl byla zaměstnána jedinou touhou – propadnout se zpět bezednou šachtou, zalézt do buňky, složit údy kolem stěn a čekat na signál řízeného spánku, a tak zapomenout, co se v posledních minutách událo. S fialovým karnetem v ruce to pro něj neměl být problém, ale Mayo neznal správné povely.

„Váš vůz je připraven, pane.“

Kovově znějící hlas ho vrátil do skutečnosti. Ta slova mu byla zcela nesrozumitelná. Pochopil jen, že jakýsi „vůz“ tu má pána, tudíž tady má pána i on. Shrbil se ještě víc, protože očekával úder biče.

„Nastupte, pane.“

To nehovořil stroj. To promluvil jeho karnet!

Odhodlal se a otevřel oči. Když se nedíval příliš nahoru, byla závrať snesitelná. Lehké vozítko se vznášelo asi patnáct centimetrů nad sklovitým povrchem. Dveře malého prostoru byly otevřeny a Mayovi se zdálo, že se otevřela dvířka buňky. Stačilo nastoupit. Potřeboval k tomu jen dva kroky, ale udělal je až po další výzvě karnetu, když se ujistil, že ta podivná buňka je skutečně připravena pro něho.

Prosklená dvířka se uzavřela. Mayo se cítil spokojenější, pocit závratě téměř zmizel. Vtom se však vůz rozjel a desky z umělé hmoty, které tvořily podlahu podivné komůrky, se začaly velkou rychlostí pohybovat. Pocit závratě se počal stupňovat, Mayo chtěl zavřít oči, ale nešlo to, tak se jen křečovitě držel opěradla a pozoroval okolí, které naprosto nechápal, viděl pouze širou rovinu rozdělenou pravoúhle se křížícími spárami stavebních dílců, daleko vpředu ukončenou tmavou linií obzoru, ostrě kontrastující se stříbřitou barvou podkladu a modrou barvou oblohy. Mayo stále nechápal, proč není tato obří komora natřena jednobarevně, nevěděl, co znamenají bílé skvrny na modrém stropě, bezděčně se přikrčil, protože měl strach, že ho ta komora, zcela postrádající stěny, rozdrtí, a pak se stalo něco nepochopitelného, úžasného, záhadného. Zpoza jedné z těch bílých skvrn vyšlehla oslňující bílá záře, která oslepila oči navyklé pohybu jen v úsporně osvětlovaných prostorách; záře, kterou žádný z trubců nemá možnost nikdy ve svém krátkém životě vidět. Nebýt toho, že skla vozidla se automaticky zaclonila, jeho zrak by se trvale poškodil.

A slunce zářilo naplno a prozařovalo nekonečně jednotvárnou krajinu, obzor se začínal měnit, objevily se na něm nepravidelné útvary zprvu neurčitého tvaru... teprve po chvíli bylo možné rozpoznat velké bílé krychle obklopené podivnými, zeleně zbarvenými chuchvalci. Zdálo se, že jsou už na dosah ruky, ale vozidlo stále nesnižovalo rychlost, a tak se Mayo mohl divit, že nějaké předměty mohou samy od sebe růst, až si uvědomil, že jsou mnohem větší než on, a tu se znovu hrůzou přitiskl k sedadlu, ale bílé hranoly se rozestoupily do stran, zelené

chuchvalce se proměnily v nesmyslné útvary mnohonásobně převyšující člověka a pak se objevila gigantická rozšklebená ústa, rozevřená do pitvorného šklebu, která se před ním otvírala, až nakonec vozidlo i s Mayem pohltila.

Byla tma a Mayo se přestal bát.

Vozidlo projelo tunelem, pak vjelo do nízké, spoře osvětleně prostory a zastavilo se.

Toto byl svět, který se alespoň trochu podobal plástvi. Byla to komůrka se stropem a podlahou; převládala šedá barva. Nekonečné řady vozidel, stojící vedle sebe, umocňovaly pocit stísněnosti, pročež se Mayo cítil jako ryba ve vodě.

Vyklouzl z vozidla, protože se otevřela dvířka, pevně sevřel karnet a pomalu se belhal směrem, kde se v šedé stěně rýsoval obdélníkový otvor. Vytušil v něm kabinku, která ho může dopravit zpět. Chůze byla nepřírodným pohybem a Mayo se neměl čeho přidržet, přesto však úporně krácel dál. Tvář měl zkřivenou námahou a nezměrným úsilím, ruce zaťaté v pěst, jen s obtížemi udržoval rovnováhu, ale šel a šel. Konečně se dotkl rukou stěny. Chvilí odpočíval a pak pronikl do komůrky. Dveře za ním zaklaply.

Nepodobalo se to komůrce, ale Mayo přesto rozpažil ruce a očekával, až mu steče oděv z těla. Zůstalo jen u přání. Z pracoviště byl Mayo zvyklý stát dlouhé hodiny, a bezpochyby by to dokázal i zde, ale nečinnosti byl uvyklý pouze tehdy, když byl uzavřen v kabině nebo v buňce. Zde kolem sebe cítil zbytečnou volnost, rozpuštění oděvu se nedočkal a nebyl tu nikdo, kdo by mu stanovil další program.

Nápad stisknout karnet a položit mu otázku se zrodil v Mayově hlavě tak rychle, že jej nestačil zažehnat.

„Co mám dělat?“

Karnet, obyčejný nástroj, zvyklý ničemu se nedivit, zareagoval. Dovedl ho do menší místnosti se zcela bílými stěnami, kde z něj konečně stekl oděv. Mayo rozpažil a očekával regenerační masáž, ale karnet pochopil, že jeho pán dnes není ve své kůži, a dával mu další a další rady. Mayo neznal pojmy vana, sprcha, mýdlo, voda, hygiena. Neuměl se mýt. Ale byl žákem učenlivým a snaživým.

Oděný do županu seděl před bohatě prostřeným stolem. Snědl vše, co mu bylo předloženo, s výjimkou masitých jídel. Když poprvé kousl do kosti, vylomil si jeden ze svých nepříliš zdravých zubů, zvyklých ostatně pouze na planou kašovitou stravu. Pranic nedbal na to, že vedle talíře leží vidlička, nůž a lžice. Polévku vypil, i když si trochu popálil rty, šlehačkové zákusky bral do rukou. Lžici sice uměl používat, ale žádné z jídel mu nepřipomínalo výživné komprimáty z plástve, proto ji neuznal za hodnou pohledu.

Nikdy předtím se tak dobře nenajedl. Celý den byl bez jídla a celý život prakticky na pokraji hladu. Teď si to mohl vynahradiť. Po večeři ho lehce opilého – součástí večeře byla i sklenka vína – uložil karnet na lůžko. Ložnice se mu nelíbila. Byla příliš prostorná. Nechápal, proč má ležet na lůžku, a když mu karnet odvětil, že lůžko je určeno ke spánku, zaujal skrčenou polohu. Nebylo to jednoduché, nebylo se o co opřít, a navíc zde bylo zbytečně moc světla. Očekával příliv uspávacího záření, ale

to se nedostavovalo. Po chvíli vstal a začal nervózně chodit po místnosti, přidržuje se stěn.

Nakonec objevil skříňku na peřiny a spokojeně se do ní nasoukal. Byla to v tomto světě jediná prostora, která mu připomněla buňku. Skrčil se do ní a byl spokojen.

Seděl, rukama objímal kolena a čekal na spánek. Ten však stále nepřicházel. Mayo neuměl sám usnout.

4.

„Ctihodná Ella prosí pána o slyšení,“ promluvil náhle karnet, který Mayo držel sevřený v dlani. Něco takového Mayo nečekal a trhl sebou. Nevěděl, co to znamená, proto zůstával zalezlý ve svém úkrytu. Obával se budoucnosti. S plným žaludkem se mu v tomhle světě začínalo líbit, přestože po něm byl vyžadován neobvyklý způsob pohybu pomocí vlastních nohou, ale vědomí, že se může do sytosti najíst, bylo silnější než strach před neznámými dojmy i volným prostorem. V okamžiku, kdy ho oslovil karnet, si znovu vzpomněl na to, co před několika hodinami provedl. Vždyť ten okradený člověk již dávno musel udělat poplach a Mayův čin určitě nezůstane bez trestu. Otrásl se hrůzou. Za to ho nečeká odsouzení k izolaci na několik sezon. Za to ho čeká anulace.

„Ctihodná Ella se pána ptá, zda ji přijme ještě večer, či zda má návštěvu odložit na ráno,“ promluvil znovu karnet. „Pán je jistě po cestě unaven, ale ctihodná Ella má pro něj důležité sdělení.“

Mayo chtěl říct ne, nechtěl se s nikým setkat v tomto cizím světě, ale najednou slyšel sám sebe; jako každý poslušný trubec dal souhlasnou odpověď.

Zabzučel mechanismus otvírání dveří a dovnitř vplulo cosi bílého a rozvířeného, dlouhé zlaté vlasy vlály za tím cukavě se pohybujícím předmětem. Mayo ještě nikdy neviděl člověka běžet, natož pak tančit. A Ella, štíhlá, dvacetiletá neterž Mona Lestera, vstoupila do strýcovy

ložnice tanečním krokem, zakroužila po koberci rozprostřeném vedle lůžka a pak usedla na okraj postele.

„Sokrates mě přijal, složila jsem zkouš...“, zvolala jásavě, ale při pohledu na prázdné lůžko se zarazila.

„Kde jsi? Proč si se mnou hraješ na schovávanou?“

Ruce pozvednuté k objetí strnuly uprostřed pohybu a dívka se udiveně rozhlížela po místnosti.

„Kde jsi? Vylez.“

Mayo, doposud se krčící ve svém útulku, slyšel jasně formulovaný příkaz. Bytost, kterou špehýrkou pozoroval, neznal, ale bylo mu vše jasné. Protože dává příkazy a není oblečena v šedém, je to organizátor. Úsměv na tváři dívky se v okamžiku proměnil v ošklivou grimasu, vyděšená Ella vstala, přitáhla si lehké bílé šaty, odhalující snědou barvu kůže, těsně k tělu a váhavě začala couvat. Jen stěží potlačila výkřik, když před sebou spatřila v županu svého strýce stát na směšně slabých nožkách nevysokou, shrbenou postavu neznámého muže s neobyčejně vyvinutým hrudníkem, svalnatýma rukama a bezvýraznou malou tváří, s čelem dozadu zkoseným, s lehce vystupujícími nadočnicovými oblouky nad malými škvírkami silně mžourajících očí, s holou hlavou a pletí tak bílou, že se zdála být téměř průhledná. Ustupovala směrem ke dveřím koupelny, pozorovala to strašlivé zjevení a sama se divila tomu, proč ještě nestiskla karnet a nezavolala policii.

Ani Mayo ničemu nerozuměl. Ta bytost, která ho vyzvala, aby vylezl z úkrytu, se některými tvary podobala jeho určené družce, ale lišila se především barvou těla, tvarem končetin, plnými prsy a hlavou pokrytou hustými vlasy. Mayo nebyl schopen slova, ostatně sám by se ani promluvit neodvážil. Byl však přesvědčen, že tímto

okamžikem jeho výlet do říše snů skončil. Ona za chvíli odejde, přisupí kabinka, pohltí ho a vzápětí bude předveden před kárnou komisi.

A pak už jen anulace...

Dívka se však nehýbala. Ten podivný člověk, který na ni tak hloupě civěl, ji čímisi upoutal. Příležitost zavolat policii tu bude vždycky. Něco tady nesouhlasí. Karnet jí přece oznámil, že Mon Lester se už vrátil... A karnet se přece nemýlí!

„Kde je Mon Lester?“ zeptala se napůl sama sebe, ale přesto promluvila nahlas.

Mayo byl povinen na každou otázku odpovědět, a proto neváhal.

„Není tady,“ odpověděl podle svých možností a v rámci své slovní zásoby.

„Jak ses sem dostal?“

„Kabinkou, autobusem a... a dlouhou buňkou. Jsem desátý,“ dodal navíc, když zaznamenal zájem, přestože se právě dobře najedl.

„Počkej, jakou kabinkou?“ divila se Ella. „Tady přece nejsou žádné kabinky...“

„To nový karnet. Fialový. Já mu dal příkaz do své buňky. A on mě odvezl sem.“

„Do své buňky?“ vydechla Ella. „Ale to pak znamená, že jsi... Ne, to není možné!“

Mayo cítil, že je prozrazen. Před anulací ho jistě ještě očekává sto ran elektrickým bičem.

„Jsi trubec?“

„Trubec kategorie D 12 s pomocným koeficientem X 4, s kvalifikací na jednoduché činnosti nevýrobního charakteru. Identifikační znak 536 367 RD 72 Mayo,“

vysypal ze sebe svůj kód jedním vydechnutím. Přitom zaujal předpisový postoj.

„Pak tě sem žádný karnet nemohl dopravit,“ zpěchovala se Ella skutečnosti.

Mayo natáhl ruku s fialovým obdélníčkem.

„Ale to je přece karnet Mona Lester! Kde jsi ho vzal?“

„Byl jsem v kabině. Neměl jsem karnet. On stál vedle a měl karnet. Nechtěl jsem do izolace.“

„Tys vzal Monu Lesterovi karnet?“ zeptala se o poznání přívětivěji.

„Ano,“ přisvědčil Mayo. Podivil se tomu, že se najednou rozesmála.

„Patří mu to,“ dodala. „Byl na mne ošklivý. Nechtěla jsem, aby na tu inspekci jezdil, ale on má pořád jen ty své pitomé trubce a plete něco o sociální výpomoci, a tak se mu to vymstilo. Ale musel ho trochu popíchnout trubec. Ach, promiň, ty jsi také trubec, ale vypadáš docela ochotný, přestože jsi vlastně divoch. Aspoň nebudu muset zase dolů do té odporné plástve. Mohu si svého trubce pro diplomovou práci otestovat tady.“

Mayo jí nerozuměl ani slovo, trpělivě však naslouchal. Monu Lesterovi se skutečně ani bez karnetu nemohlo v plástvi nic zlého stát, jen s návratem se kapánek opozdí.

„Nechám si tě tady, než se vrátí,“ řekla. „Trochu si tě vyzpovídám. Ale to až ráno. Teď jen několik otázek – jakou práci vykonáváš?“

„Jsem foukač skla.“

„To se mi právě hodí – manuál.“

Znovu se posadila na okraj lůžka a přestala dbát o to, aby ji oděv těsně zakrýval.

„A pak tě hned pošlu k těm tvým buňkám. Určitě se zase těšíš, vid? A pojď blíž, ať si tě mohu prohlédnout.“

Mayo uposlechl příkazu.

„To jsi vždycky tak nemotorný?“

„Tato buňka není dobrá,“ podotkl Mayo. „Chybí držáky.“

„Už jsem byla dole v plástvi,“ štěbetala Ella, „ale mezi dělnicemi. Trubce dnes vidím poprvé. Studuji sociologii a práva a Sokrates mi kdovíproč uložil sociologický průzkum trubců třetího stadia. Kterého jsi ty vlastně stadia?“

Mayo nerozuměl a nevěděl jak odpovědět. Pozoroval dívku a nechápal, proč je její pleť tak snědá, vlasy tak dlouhé a nehty tak krvavé červené.

„Jsi silný a máš dobře vyvinuté svaly. Mají všichni trubci takové svaly?“

„Co je sval?“ rozhlížel se Mayo a hledal předmět tohoto významu.

„Ty nevíš, kde máš svaly?“ usmála se Ella. „No ovšem, ty přece nepatříš mezi vyvolené. Asi s tebou bude těžká práce.“

„Neslyšel vyvolené,“ odvážil se znovu promluvit Mayo.

„Jak může být někdo tak zaostalý,“ vzdychla Ella. „Copak trubci nechodí do školy?“

„Co je to škola?“

„Škola je instituce sloužící k uskutečňování systematického a plánovitého vzdělávání mládeže,“ ozvalo se náhle z fialového karnetu, modulovaného nyní na současnou mentální úroveň svého pána.

„Vidíš, trubče, i ten pitomý karnet je chytřejší než ty. A teď už mlč, hloupý přístroji!“ Udělala krok směrem k Mayovi a chtěla mu odebrat karnet, aby se zbytečně

nepletl do hovoru. Přitom se k Mayovi bezděčně přitiskla. Brala ho jenom jako součást inventáře.

Mayo ucítil přes slabou látku lehkého županu dotyk jejího pružného těla. Takový dotyk znal. Dovedl si jej vysvětlit jen jediným způsobem. Jeho další reakce byla proto reflexivní.

Ella měla snahu se bránit jeho tvrdému objetí, ale její síly nemohly stačit na to, aby se jí podařilo vyklouznout ze sevření muže se svaly trénovanými dlouholetou dřinou. Povalil ji na lůžko, a když se proti jeho očekávání oděv na dívce nerozplynul, jedním šklubnutím ruky jej roztrhl. Živočišná potřeba a pocit povinnosti plně ovládaly jeho bytost.

„Nech toho!“ podařilo se vykřiknout dívce, která lehce bušila do jeho zad.

„Pusť mě, slyšíš, okamžitě mě pusť!“

Mayo vnímal, že ta bytost mu dává příkazy, ale nerozuměl jim. Teprve když zaslechl slovo „Vstaň!“, stal se pocit povinnosti uposlechnout příkazu silnější než povinnost uspokojit určenou družku. Neochotně uvolnil sevření a poslušně se postavil vedle lůžka.

Nahá dívka vyděšeně vyběhla z místnosti a zabouchla za sebou dveře. Opřela se o ně zády a dala se do pláče.

„Pomoc, lidi, pomozte!“

Byla však v domě sama a nikdo ji neslyšel.

Chtěla zavolat policii, ale nemohla. Při útoku toho netvora jí přístroj vypadl z ruky. Teď tam jistě někde leží, ale nic na světě ji nemohlo přinutit k tomu, aby se vrátila tam, kde ji ten šílenec, ten barbar tak neurvale napadl.

Odebrala se do své ložnice a zamkla se na dva západy. Rozhodla se, že vyčká návratu Mona Lestera.

5.

„Mocný Durham povolává Mona Lestera k audienci,“ ozval se karnet v době, kdy do ložnice začínalo pronikat narudlé světlo vycházejícího slunce. Mayo sebou trhl. Do této chvíle stál na místě, kde mu to přikázalo to rozmarné stvoření. Probral se z podivného stadia jakéhosi polospánku.

„Probudte se, pane. Mocný Durham si přeje s vámi hovořit. Váš vůz je připraven,“ připomněl se znovu karnet, když Mayo nereagoval.

„Co si žádá karnet?“ zeptal se v předtuše, že mu ten obdélníček znovu pomůže.

„Vstaňte, pane, a oblékněte se.“

Oblékl si župan – nic jiného zatím neznal a karnet nebyl ochoten ho navlékat do společenského oděvu.

„Pojďte do vozu.“

Mayo byl znovu přesvědčen, že nastal konec jeho dobrodružství. Kdyby byl zkušenější a nebyl poslušným trubcem, bylo by úžasně jednoduché tuto výzvu odmítnout. Zvykl si už sice na to, že ho karnet jmenuje Monem Lesterem, ale na odpor se postavit nedokázal. Beze slova protestu vyšel z ložnice a kolébavým krokem doklopýtal k autu, které stálo tam, kde bylo večer zaparkováno. Nastoupil a vůz se okamžitě rozjel.